

**Jacqueline Kahlová, *Český funkcionalismus a jeho zeleň. Obytná zahrada 20. a 30. let*,
magisterská diplomová práce FF UK, Praha 2023, posudek školitele**

Diplomová práce Jacqueline Kahlové o funkcionalistické zahradě přináší řadu nových poznatků a objevných pohledů. Zakládá se na hlubším promýšlení určitých témat architektury 20. a 30. let, která se můžou zdát na první pohled téměř samozřejmá, ale autorčino soustředěné pozorování určitého fenoménu nás přesvědčí, že jsme o něm ve skutečnosti doposud věděli málo. V tom ohledu mi tato práce připomíná nedávno obhájenou práci svěřenkyně doc. Bieglu Lucie Volejníčkové o půdorysech funkcionalistických bytových domů.

Autorka původně zamýšlela zkoumat vztah funkcionalistické architektury k vegetaci a zeleni ve větší šíři. Chtěla do své práce pojmout i téma prolínání zeleně a architektury, jak se projevovalo v zimních zahradách nejen vilových, ale i velkých bytových domů. Nakonec však zůstala u zahrady funkcionalistických vil a díky tomu mohla své téma pevněji uchopit. Zajímavé je už její zamyšlení nad příčinami, proč zatím téma meziválečné zahrady unikalo historickému výzkumu. Přínosný se mi zdá být i její výklad o funkcionalistické zahradě a její obhajoba tohoto pojmu včetně závěrečného zamyšlení, je-li vůbec funkcionalistická zahrada představitelná bez funkcionalistické vily. Když se kolegyně Kahlová pokouší funkcionalistickou zahradu definovat, vychází nejen ze sporadické dobové literatury, ale i z instruktivního srovnání zahrad 20. a zvláště 30. let se staršími zahradami anglické moderny a jejich kontinentálních obdivovatelů. Ve všech těchto směrech má její práce průkopnický ráz. Neméně objevný je pak soubor zahrad, které autorka analyzuje v druhé části své práce – tady se zaměřila hlavně na zahrady Ladislava Žáka a Otakara Fierlingera.

Radost z autorčiných objevných hypotéz a analýz mi kalí jen některé drobnější nedostatky formálního rázu. Plynou hlavně z toho, že se kolegyně Kahlová dostala do časové tísně a nestihla mi proto práci předložit ke korektuře, třebaže konzultací předtím proběhlo několik. Práce předně nezvolila dobrou bibliografickou normu čili normu časopisu *Umění*, což mě musí mrzet i proto, že jsem to já, kdo v našem ústavu tuto normu propaguje a prosazuje. Nedobře pak působí i některé gramatické nedostatky, a to hlavně v psaní i/y – viz například úvod práce nebo popisky v obrazové části. Kdyby tu takové chyby nebyly, navrhl bych s dobrým svědomím hodnotit práci známkou 1, to však asi nebudu moci.

Práce dále obsahuje několik nepřesných tvrzení. Na s. 11 označuje zasloužilého brněnského historika architektury Dušana Riedla mylně za Slováka; na s. 14 asi nelze souhlasit s autorčíným míněním, že příroda se stala předmětem rozjímání až v osvícenství – jistě to bylo

už v době humanismu, nehledě k antickým precedentům; na s. 14 a pak 17 je chybně datován Teigův text K teorii konstruktivismu (správně 1928 a v rozšířené formě 1930); na s. 15 není přesné, že futuristický manifest z roku 1914 vyznívá antimimeticky – futuristé nešli tak daleko, jen chtěli, aby tradiční figurativní tematiku na jejich obrazech vystřídala krása strojů; na s. 16 jsou chyby ve jménech architekta Krejcara a spisovatele Vančury a omylem se tu opakuje jeden odstavec; na s. 17 nešlo v roce 1925 o první, nýbrž druhou Le Corbusierovu návštěvu českých zemí (poprvé tu byl 1911); na s. 21 nelze tvrdit, že Velká hospodářská krize začala v roce 1928; na s. 33 by se mělo mluvit o sklonku nikoliv druhého, nýbrž třetího desetiletí 20. století.

Velmi mě zaujala autorčina snaha vysvětlit nástup nového typu funkcionalistické zahrady novým přístupem tehdejších lidí k přírodě a ke krajině. V tom ohledu jsem se sám doptával historiků literatury, například Kateřiny Piorecké nebo Lukáše Holečka, zda ve dvacátých a hlavně ve třicátých letech nepřichází nějaký zvrát v mentalitě, který by tehdejší moderní lidi k přírodě silněji přitáhl, ale nějaké silné odpovědi jsem se nedočkal. Jacqueline Kahlová tu správně upozorňuje na vznik trampingu; o něm si však myslím, že se omezoval na poměrně úzkou společenskou vrstvu mladých dělníků a dělnic. Osobně bych spíše vsadil na chatařství, z toho se opravdu tehdy stával mohutný společenský fenomén.

Vzdor uvedeným nedostatkům a sporným místům si práce Jacqueline Kahlové velmi vážím; pokládám ji za práci inteligentní a objevnou. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji známku 2, s tím, že dobrou obhajobou může kolegyně dosáhnout ještě lepšího výsledku.

prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc., v Praze 3. 12. 2023